

Єремян О.М.

кандидат економічних наук, доцент

Белєхова І.М.

здобувач другого (магістерського) рівня

Херсонський національний технічний університет

м. Херсон, Україна

ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ПРОЦЕСУ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

В умовах ринкової економіки підприємства можуть вільно реалізовувати свої економічні інтереси, організовувати виробництво та збут продукції. Готова продукція відіграє важливу роль у складі оборотних активів кожного виробничого підприємства та займає домінуючу позицію у здійсненні його діяльності.

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси» готовою продукцією, вважається продукція, що виготовлена на підприємстві, в установі, призначена для продажу і відповідає технічним та якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актом [1]. Порівняння цього визначення із тлумачення такого виду продукції у міжнародній обліковій практиці свідчить про їх тотожність. При цьому уточнюється, що вироби, які не пройшли всіх стадій технологічної обробки, випробувань і технологічного приймання, вважаються не закінченими і входять до складу незавершеного виробництва підприємства.

Сьогодні в спеціалізованій літературі існує безліч підходів щодо визначення самого поняття «готова продукція», що обумовлює особливості підходів до її обліку. Наявність різноманітних підходів до терміну «готова продукція» в економічній літературі пояснюється важливістю досліджуваної дефініції в економічній науці (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення поняття «готова продукція» в наукових дослідженнях

Автор	Визначення
Бутинець Ф.Ф. [2, с. 324]	Готова продукція - повністю завершена обробкою, укомплектована, яка пройшла необхідні випробування . Це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові - згідно з діючим порядком прийняття продукції
Вороніна В.Л., Черниш В.В. [3, с. 75]	Готова продукція - виріб (напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові - покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції
Сопко В.В. [9, с. 152]	Готова продукція - це виріб (або напівфабрикат), послуга, робота, що пройшли всі стадії технологічної обробки на даному підприємстві, відповідають затвердженим стандартам або умовам договору, прийняті технічним контролем підприємства і здані на склад або замовникові - покупцеві згідно з діючим порядком прийняття продукції
Кожинів В.Я. [5]	Готова продукція – це результат закінченого виробничого процесу підприємства, матеріалізований у вигляді вироблених виробів, виконаних робіт і наданих послуг силами основного чи допоміжного виробництва.
Писаренко Т.М.	Готова продукція – об'єкт облікової системи промислового

[8, с.239]	підприємства, що поєднує організаційні інструменти обліку виробництва і продажу продукції, виступає засобом для досягнення основної мети функціонування підприємства.
Журавель Г. П., Хомин П. Я. [4, с.211]	Готовою продукцією є така, яка повністю пройшла передбачені технологією виробництва стадії і процеси, оприбуткована на склад, або прийнята замовником.

Судячи з вищезазначених визначень, категорія «готова продукція» характеризується з різних точок зору. Підсумовуючі наведені науковцями визначення, можна сказати, що готова продукція – це речовинна продукція, надані послуги і виконані роботи, що повністю закінчені обробкою на даному підприємстві і здані на склад або замовникові.

Таким чином основною відмінністю між законодавчими актами та поглядами науковців є те, що у нормативних документах роботи і послуги не входять до складу готової продукції, а є складовою виробництва та відображаються на рахунку 23 «Виробництво».

З метою кращого уявлення про призначення готової продукції доцільно дослідити її класифікацію. При організації обліку готової продукції основним моментом є визначення її характеру. Згідно з цією ознакою найпоширенішу систематизацію у своїх підручниках висвітлює Бутинець Ф.Ф., здійснюючи групування готової продукції за формою, ступенем готовності та технологічною складністю. В роботі запропоновано розширити дану класифікацію групуванням за матеріальним складом, суб'єктом використання, за відповідністю до технічної документації, ступенем реалізації та фактом попереднього випуску (табл. 2).

Таблиця 2

Класифікація готової продукції

Класифікаційна ознака	Різновиди
За формою	- готова продукція, що має уречевлену форму - готова продукція, що має форму результату роботи або послуги
За ступенем готовності	- готова продукція - напівфабрикати - незавершене виробництво
За конструкторською і технологічною складністю	- проста - складна (основна, побічна, супутня)
За відповідністю до технічної документації	- готова продукція - брак (виправний, остаточний)
За суб'єктом використання	- для відпуску на сторону - для споживання на підприємстві
За матеріальним складом	- з власних матеріальних ресурсів - з давальницької сировини
За ступенем реалізації	- валова - реалізована (продана)
За фактом попереднього випуску	- порівняна - незрівнянна

Наведена класифікація допоможе краще розібратися в сутності продукції та допоможе здійснювати її більш широке та детальне дослідження для прийняття важливих управлінських рішень.

Процес виробництва – це сукупність господарських операцій, пов'язаних із виробництвом продукції, виконанням робіт, наданням послуг і завершується доведенням продукції до покупця. Реалізація готової продукції трактується як тристоронній процес доведення товару до споживача, в якому у момент продажу, по-перше, передаються права

власності на об'єкт продажу від продавця до покупця й визнається очікуване надходження економічних вигід, по-друге, визнаються витрати і, по-третє, здійснюється зіставлення доходів та витрат, що дає можливість визначити фінансовий результат від продажу – прибуток, збиток або беззбитковість.

Реалізація продукції – це завершена стадія кругообігу засобів виробництва, внаслідок чого суб'єкт господарської діяльності отримує виручку в грошовій формі, яка спрямовується на відновлення процесу кругообігу засобів, його безперервне повторення.

Багато сучасних економістів мають свої точки зору щодо визначення поняття «процесу реалізації» (Табл. 3).

Таблиця 3

Дефініції поняття «процес реалізації» в наукових працях

Автор	Визначення
Лишиленко О.В. [6, с. 107]	Процес реалізації – це завершальна стадія кругообігу господарських засобів, яка безпосередньо пов'язана із реалізацією готової продукції, виконаних робіт та наданих послуг підприємством і, як наслідок, із визначенням фінансового результату його діяльності
Огійчук М.Ф. [7, с. 679]	Процес реалізації завжди передбачає відчуження активів, що належать підприємству, шляхом їх продажу з метою відтворення використаних засобів підприємства та отримання прибутку для задоволення різноманітних потреб підприємства та його власників
Сук П.Л. [10, с. 330]	Процес реалізації являє собою сукупність операцій з продажу готової продукції, виконаних робіт і наданих послуг, де відбувається передача готової продукції споживачам, одержання оплати від них, виявлення результату діяльності

Таким чином, питання економічної сутності готової продукції є актуальним та досліджуваним науковцями. В ринковій економіці процесу реалізації відводять виключно важливе значення, оскільки вся увага сконцентрована безпосередньо на потребах споживачів. Питання постачання і організації виробництва знаходяться на другому місті, головними ж виступають питання, що виробляти і кому реалізувати, а також, яким чином побудувати підприємству свою цінову політику на ринку з метою досягнення максимальної економічної ефективності.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» від 20.10.1999р. №246. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
2. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. - 7-ме вид., доп. і перероб. / Ф.Ф. Бутинець. - Житомир: Рута, 2006. – 832 с.
3. Вороніна В.Л. Особливості документального відображення руху готової продукції / В.Л. Вороніна, В.В. Черниш // Кримський економічний вісник. - 2013. - Частина І. - 277 с.
4. Амбівалентність і мімікрія облікової теорії [Текст]: монографія / Г. П. Журавель, В. Б. Клевець, В. М. Олійничук, П. Я. Хомин ; за ред. П. Я. Хомина. – Тернопіль : ТНЕУ, 2016. – 474 с.
5. Кожин В.Я. Основы бухгалтерского учета. Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://refdb.ru/look/2831079.htm>
6. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік : підручник / О.В. Лишиленко. – 3-те вид., перероб і допов. – К. : ЦНЛ, 2009. – 670 с.
7. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами : підручник / М.Ф. Огійчук, В.Я. Плаксієнко, М.І. Беленкова та ін. – 6-те вид., перероб. і допов. – К. : Алерта, 2011. – 1042 с.

8. Писаренко Т.М. Характеристика діючої методики організації обліку готової продукції / Т.М. Писаренко // "Економічні науки". – Серія "Облік і фінанси". – Випуск 12 (45). Ч. 1. – 2015.-С.231-239

9. Сопко В.В. Бухгалтерський облік [Електронний ресурс] / В.В. Сопко. - Режим доступу: <http://fingal.com.ua/content/view/780/35/1/3/>

10. Сук П.Л. Облік виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції в умовах ринку: методологія і практика : монографія / П.Л. Сук – К. : НАУ, 2010. – 330 с.

Кулик Р.Р.

кандидат економічних наук, доцент

Магега О.О.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

ЕЛЕКТРОННІ ГРОШІ В АСПЕКТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Характерною ознакою сучасного етапу розвитку економіки, обумовленою впливом науково-технічного прогресу, є поява та постійне поширення комерції в електронному середовищі, яка у свою чергу здійснює потужний рушійний вплив на стрімкий розвиток інноваційних продуктів щодо здійснення платежів, що опосередковують розрахунки в цьому середовищі.

Постійне зростання попиту на послуги електронної комерції викликає появу новітніх платіжних інструментів, які відповідають потребами і підвищеними вимогами до ефективності та надійності платежів в електронному середовищі.

Разом з тим, сучасні нормативно-правові вимоги щодо порядку здійснення банківських розрахункових операцій значною мірою стримують процес здійснення розрахунків за послугами електронної комерції, оскільки пов'язані з формалізованою процедурою фінансового моніторингу, основною метою якої є ідентифікація клієнта. Здійснення розрахунків користувачами цих послуг напряму через банківські установи виявляється неефективним та економічно не вигідним як за операційними витратами, так і за часом здійснення розрахунків.

Основним питанням ефективності та конфіденційності платіжних трансакцій в електронному середовищі постає питання зберігання та передавання конфіденційних відомостей при віддаленому здійсненні угод, які не потребують ідентифікації клієнта. Здійснення трансакцій без будь-якої ідентифікації користувача послуг, а саме платника, може бути реалізоване тільки за допомогою опосередкованого засобу розрахунків, що випускається в обіг без відкриття банківського рахунку. Саме таким платіжним засобом є електронні гроші [1, с.8].

З'явившись в електронному середовищі гроші залишили свою функцію засобу платежу, але змінили свою звичну фізичну форму існування на віртуальну, трансформуючись у інформацію, яка може міститися на чипі пластикової картки, пам'яті комп'ютера тощо. Треба зазначити, що процес трансформації грошей в інформацію продовжується і надалі, слідуючи за останніми досягненнями науково-технічного прогресу та постійно отримуючи нові стимули, які сприяють розробці більш нових та ефективних форм та способів обігу інформації.